

10. Marts 2023

UPA2023/108

Matumuuna Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangigassatut siunnersuummik saqqummiussaqaqpunga:

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni qallersugaanngitsumik aqqusineramik sanaartornermi Namminersornerullutik Oqartussanit inatsisitigut aningaasartuutissat pisariallit tamaasa ingerlatsinermi aningaasartuutit kommuunip nammineq isumagissappagit qulakkeerneqarnissaannut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffissaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaqa Anders Olsen, Siumut)

Tunggavilersuut:

Namminersorlutik Oqartussat ukiuni kingullerni nunap iluani atortulersuutitut aningaasaliisarput nunatsinni kommuunini tamani Qeqqata Kommunian minillugu. Namminersorlutik Oqartussat mittarfinnut, erngup nukiliorfiinut talittarfinnullu milliardilikkaanut aningaasaliinerminni Qeqqata Kommunian salliutissimangilaat 2010-p kingorna. Namminersorlutik Oqartussat nunap immikkoortuani ineriartortinniagaq Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusineq tapersersorneraat ilisimaneqanngilaq.

Aqqusineq 1960-ikkunnili siunnersuutigineqartarpoq Kalaallit Nunaat ineriartortinneranut aningaasaliinertut pingaartutut. Ukiuni kingullerni Qeqqata Kommunian ATV-nut aqqutissatut aamma aqqusiniup avatangiisinut sunniutissaanut misissuitsimavoq, taannalu Naalakkersuisunit akuerineqarsimavoq, taamaattumik sanaartornissaq avatangiisit eqqarsaatigalugit akuerineqareerpoq. Qeqqata Kommuniata naatsorsuutigaa ATV-mut aqqut 2023-mi naammassineqassasoq.

Arctic Circle Business aamma Qeqqata Kommunian 2019-imi Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusineq pillugu nalunaarummik saqqummiussippat ”Arctic Circle Road aqqutigalugu takornarialerinerup ineriartortinneqarnissaa”. Nalunaarussiaq tassaavoq Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusernup inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut sunniutaasinnaasunik misissueqqissaarnera aamma aqqusernup ingerlannissaanut pilersaarut. Nalunaarut inerniliivoq aqqusinniornissaq inuiaqatigiit aningaasaqarneranut imminut akilersinnaasoq aamma Namminersorlutik Oqartussanut Qeqqatalu Kommunianut aningaasaqarnerinut iluaqutaassasoq takornariaqarnerup kingunerisaanik. Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusernup Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu takornarialerinermik pingaartitsineq tapersersorneqarsinnaavoq mittarfiit nutaat Nuummi, Ilulissani aamma Qaqortumi ilutigalugit, takornarissat kangerlunni Kangiani, Nuummi aamma kujataani Sisimiut Kangerlussuullu akornanni nunami misigisassatik ilaniarunikkit.

Namminersorlutik Oqatussat 2021-mi Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqquseq pillugu arlaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik nalunaarusiortitsipput, taannalu nunat tamat akuerisaanni Oxford Global Projectimut suliaritippaat. Oxford Global Projectip inerniliivoq, "kisitsisinik misissueqqissaarnerput tunngavigalugu Arctic Circle Roadip iluaqutissat-aniingaasartuutillu imminnut naleqqiunnerat pitsaasumik angusaqarsinnaasoq paasivarput" aamma "iluaqutaasussat toqqammavilersugaalluartut najukkamilu pisariaqartitamik naammassinnissaassanganartut." Oxford Global Project soqutiginnittut apersorneqarnerini, piviusuusaartitsilluni misissuinerit aamma atuagaatit misissornerini inerniliipput takornariaqarnermi iluaqutissat ilimanartut, aningaasaliinerup aamma ilisimatusarnej aamma ilisimatuutut misissuinerit ikorfartussagai kiisalu najugaqavissut pisariaqartitaannik ilaatigut inuuniarnikkut aningaasartuutit annikinnerulersitsineq.

Oxford Global Projectip nalunaarusiaa tunngavigalugu Naalackersuisut Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusinniornissamut Aningaasaqarnermut Inatsisip aningaasaliinerisa sinneri misissueqqissaarnermut pilersaarusiornermullu atugassat 5 mio. kr. tunniuppat. Aningaasat tunniunneqarput piumasaqaataalluni Qeqqata Kommunia aamma 5 mio. kr. aningaasaliissasoq, tamannalu pereerpoq. Verkis misissueqqissaarnerit aallartereerpai aamma aningaasartuutissatut missingersiusiorallarsimavoq 541 mio. koruuninik.

Naalackersuisullu suli Oxford Global Projectip nalunaarusiaa Inatsisartunut saqqummiutinngilaat. Naalackersuisut aamma suli Inatsisartunut siunnersuusiunngillat Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusiniliassap ingerlateqqinnissaanut. Tamanna tunngavigalugu Naalackersuisut Sisimiut Kangerlussuullu akornanni ujaraaqqanik aqqusinniassap piviusunngortinnissaanut peqquneqarnissaannik siunnersuummik saqqummiivunga.

Namminersorlutik Oqartussat nunami aqqusernit pillugit akisussaaffinnik agguataarinissaq suli erseqqissumik qularnaangilaat. Inatsisini aqqusernit taamaallaat taaneqarput Inatsisartut inatsisaanni nr. 16 17. november 2010-meersumi sanaartorfigissaaneq, pisortat kuuffeqarfinnut aqqusersuutaat aamma pisortat aqqusiniutaat pillugit inatsimmi. Inatsisip taassuma §6 imm. 3 paasineqarsinnaavoq aqqusinernik sanaartorneq aamma ingerlatsineq kommunip akisussaaffigigai, kisianni inatsimmut nassuiaatini aamma takuneqarsinnaavoq, "Suliassaqarfik maannakkut taamaallaat isumaqatigiissut 1998-imeersoq tunngavigalugu maleruagassiunneqarsimammat, sanaartorfigissaanermi maleruagassanik aalajangersaasoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarnera siunnersuutip saqqummiunneqarneranut tunuliaqutaavoq" aamma taamaalilluni nunaannarmi aqqusernit nutaat aningaasalersorneri paasinarsingillat.

Inatsimmut nassuiaatini arlaleriarlugu taaneqartarpoq "siunnersuutip siunertarinngilaa suliassat nammagassallu agguataarnerat allanngortinnissaat sanaartorfigissaanermut isumaqatigiissut najoqqutaralugu" aamma § 10-imut nassuiaammi takuneqarsinnaavoq "Sanaartorfigissaanissamik isumaqatigiissut naapertorlugu, nunamik nutaamik illuliorfissatut atuilerniarluni sanaartorfissagissaanissamut Namminersorlutik Oqartussat aningaasalersueqataasinnaanerit pillugu isumaqatiginninniarnissaq kommunip ataatsip aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni kommunimut pilersaarut tunngavigalugu pilersaarusiornej pillugu oqaloqatigiinneq tunngavigalugu pissaaq."

Nunamik nutaamik ilanngussineq annikitsuinnarmik atorneqarsimavoq Nuummi Qinnorpimi, tassani taamanikkut Namminersornerullutik Oqartussat 2000-ikkut aallartinneranni tassunga

aqqusineq aningaasaleeqataafigimmassuk. Illoqarfiup iluani Namminersorlutik Oqartussat 1990-ikkunni mittarfissanut aqqusernit sanaartorsimavaat akilerlugillu aamma kingullertigut Qaqortumi mittarfissamut aqqusineq.

Ukiuni arlaqangaatsiartuni Namminersorlutik Oqartussat kujataani savaatillinnut aqqusernit ukiumut 400-500.000 kr. aningaasaliiffigisarpai, aningaasaliisarneq taanna 2013-imi Kommune Kujallermut tunniunneqarpoq bloktilskud pillugit isumaqatigiissut aqqusigalugu. Savaatilinnut aqqusernit eqqaassanngikkaanni nunaannarmi inoqarfiit akornanni aqqusinniortoqarsimanngilaq.

Namminersorlutik Oqartussat 2000-ip kingorna Ilulissani, Qaqortumi aamma kujataani ataatsimut isigalugu kiisalu Qinngorpumut aqqusinernut aningaasaliisimapput, tassani kommunit tamatuma kingorna aqqusernit ingerlannerannut aningaasaliisarput. (KAIR-ip Ilulissat Qaqortorlu pillugit nittartagaa kiisalu aqqusernit allat pillugit Aningaasanut Inatsisit naapertorlugit). Taamaattorli Namminersorlutik Oqartussat inoqarfiit akornanni aqqusinniornissamut inatsisiliornissaq suli isummerfigisimanngilaat Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aamma kujataani allanilumi immaqa pisariaqartinneqaraluartoq. Namminersorlutik Oqartussat taamaasiortariaqarput.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut misissueqqissaarnerup aamma ingerlatsinissamut pilersaarutip takutippaat Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusinniornissap landskarsimut ajunngitsumik kinguneqassasoq. Piffissaq siulleq Namminersorlutik Oqartussat aqqusinniornermut aningaasartuuteqassapput, maannamut 541 mio.kr.-ninut missingiunneqarsimasut. Taamatuttaaq kommuneqarfik ukiumut 10 mio.koruunit missaanni ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinernullu aningaasartuuteqartassaaq. Taakku missingersuutit 2023-mi ukiakkut nutarterneqaqqinnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Kingornatigulli namminersorlutik inuussutissarsiortut suliaqarnerisigut hoteliliorlutik, illuaraliorlutik aamma takornariaqarnermi sammisaqartitsillutik lands- aamma kommuuni karsimut isertitaqassapput akileraarutitigut sanaartornerminngarnit annertunerusumik isertitaqarnikkut.

Namminersortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusinniornernerup nunatsinni inuussutissarsiorneq periarfissanik nutaanik tunissavaa. Ingammik takornariaqarneq periarfissaqalissaaq takornarissat aqqusernup sinaanut nunarujussuarmut siammarnissaanut, soorlu takornarissat angalatinneqarsinnaalissasut Ilulissat-Diskop Tunua-Sisimiut- Kangerlussuaq aamma (Qaqortoq)-Nuuk-Maniitsoq-Sisimiut-Kangerlussuaq Ilulissani, Nuummi aamma Qaqortumi mittarfinnut aningaasartuutinut ikorfartuilissasut.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Innuttaasut Sisimiut Kangerlussuullu akornanni nunarujussuarmut angalanissaminnut misigisassarsiornissaminnullu periafissaqalissapput, tassunga ilaavoq inoqarfiit marluk akornanni angalaneq, tuttunik umimmannillu takusaqarnissaminnut periarfissaqarlutik aamma pinngortitaq qasuersarfittut atorsinnaassavaat, taamatuttaaq nunarsuarmiut eriagisassaat Aasivissuit tikissinnaalissavaat.

